

**ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
(ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ)
Β' ΛΥΚΕΙΟΥ**

Σάββατο 11 Φεβρουαρίου 2023

Διδαγμένο κείμενο

Πλάτων – Πρωταγόρας 320d – 321b5

Ἦν γάρ ποτε χρόνος ὅτε θεοὶ μὲν ἦσαν, θνητὰ δὲ γένη οὐκ ἦν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τούτοις χρόνος ἦλθεν εἰμαρμένος γενέσεως, τυποῦσιν αὐτὰ θεοὶ γῆς ἔνδον ἐκ γῆς καὶ πυρὸς μείξαντες καὶ τῶν ὅσα πυρὶ καὶ γῆ κεράννυται. Ἐπειδὴ δ' ἄγειν αὐτὰ πρὸς φῶς ἔμελλον, προσέταξαν Προμηθεὶ καὶ Ἐπιμηθεὶ κοσμησαί τε καὶ νεῖμαι δυνάμεις ἑκάστοις ὡς πρόχει. Προμηθεὴ δὲ παραιτεῖται Ἐπιμηθεὺς αὐτὸς νεῖμαι, «Νείμαντος δέ μου», ἔφη, «ἐπίσκεψαι»· καὶ οὕτω πείσας νέμει. Νέμων δὲ τοῖς μὲν ἰσχὺν ἄνευ τάχους προσῆπτεν, τοὺς δ' ἀσθενεστέρους τάχει ἐκόσμη· τοὺς δὲ ὠπλιζε, τοῖς δ' ἄοπλον διδοὺς φύσιν ἄλλην τιν' αὐτοῖς ἐμηχανᾶτο δύναμιν εἰς σωτηρίαν. Ἄ μὲν γὰρ αὐτῶν σμικρότητι ἠμπισχεν, πτηνὸν φυγὴν ἢ κατάγειον οἴκησιν ἔνεμεν· ἃ δὲ ἠὔξε μεγέθει, τῷδε αὐτῷ αὐτὰ ἔσφζεν· καὶ τᾶλλα οὕτως ἐπανισῶν ἔνεμεν. Ταῦτα δὲ ἐμηχανᾶτο εὐλάβειαν ἔχων μὴ τι γένος ἀιστωθείη· ἐπειδὴ δὲ αὐτοῖς ἀλληλοφθοριῶν διαφυγὰς ἐπήρκεσε, πρὸς τὰς ἐκ Διὸς ὥρας εὐμάρειαν ἐμηχανᾶτο ἀμφιεννὺς αὐτὰ πυκναῖς τε θριξίν καὶ στερεοῖς δέρμασιν, ἱκανοῖς μὲν ἀμῦναι χειμῶνα, δυνατοῖς δὲ καὶ καύματα, καὶ εἰς εὐνὰς ἰοῦσιν ὅπως ὑπάρχοι τὰ αὐτὰ ταῦτα στρωμνὴ οἰκεία τε καὶ αὐτοφυῆς ἑκάστω· καὶ ὑποδῶν τὰ μὲν ὄπλαῖς, τὰ δὲ [θριξίν καὶ] δέρμασιν στερεοῖς καὶ ἀναίμοις. Τούντεῦθεν τροφὰς ἄλλοις ἄλλας ἐξεπόριζεν, τοῖς μὲν ἐκ γῆς βοτάνην, ἄλλοις δὲ δένδρων καρπούς, τοῖς δὲ ῥίζας· ἔστι δ' οἷς ἔδωκεν εἶναι τροφήν ζῶων ἄλλων βοράν· καὶ τοῖς μὲν ὀλιγογονίαν προσῆψε, τοῖς δ' ἀναλισκομένοις ὑπὸ τούτων πολυγονίαν, σωτηρίαν τῷ γένει πορίζων.

A1. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 5) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις / φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 5):

1. Τα θνητὰ γένη δημιουργήθηκαν από τα εξής υλικά: γη, φωτιά και ὅσα αναμειγνύονται με αυτά.
2. Ο Προμηθεὴς συμφώνησε με τον Ἐπιμηθεὴ να κάνει ο ἴδιος την κατανομή των επιμέρους ιδιοτήτων στα ζῶα, και στη συνέχεια ο Ἐπιμηθεὴς να τα επιθεωρήσει.
3. Βασική μέριμνα του Ἐπιμηθεὴ κατά την κατανομή των επιμέρους ιδιοτήτων στα ζῶα ἦταν η επιβίωση του είδους τους.

4. Υπήρξε πρόνοια εκ μέρους του Επιμηθέα για την προστασία των ζώων από τα καιρικά φαινόμενα.
5. Τα σαρκοβόρα ζώα γεννούν πολλούς απογόνους.

Μονάδες 10

B1. Πώς εξασφαλίστηκε η ισορροπία και η επιβίωση στο ζωικό βασίλειο κατά τον Πρωταγόρα; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές στο αρχαίο διδαγμένο κείμενο.

Μονάδες 10

B2. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως **Σωστές** ή **Λανθασμένες**:

1. Ο Σωκράτης πείστηκε αμέσως από τον χρησμό του Απόλλωνα που τον αφορούσε.
2. Ο Σωκράτης ήταν άθεος.
3. Κατά τον Σωκράτη και τον Πλάτωνα η γνώση είναι ανάμνηση.
4. Ο Σωκράτης έστρεψε το φιλοσοφικό ενδιαφέρον αποκλειστικά σε μαθηματικά και αστρονομικά προβλήματα.
5. Η μέθοδος που χρησιμοποιούσε κυρίως ο Σωκράτης ήταν η παραγωγική.

Μονάδες 10

B3.

Παράλληλο κείμενο

Αφού μελετήσετε το απόσπασμα «**Ἦν γάρ ποτε ... κεράννυται**» και το παρακάτω κείμενο να επισημάνετε την επίδραση του Εμπεδοκλή στη σκέψη του Πρωταγόρα.

Για την αρχή του σύμπαντος ο Εμπεδοκλής αρνείται επίσης τη θεωρία του Παρμενίδη για το αναλλοίωτο των πραγμάτων και διδάσκει πως η γη, το νερό, ο αέρας και η φωτιά, τα τέσσερα βασικά στοιχεία, διαρκώς αναμειγνύονται και διαχωρίζονται δημιουργώντας, με τη συνεχή αλλαγή τους, την ποικιλία του σύμπαντος. Η διαρκής αυτή ένωση και διάσπαση προκαλείται από την παρέμβαση δύο μεγάλων αντίθετων δυνάμεων, της *Φιλίας* (Αγάπης) και του *Νείκου* (Εχθρότητας).

Μονάδες 10

B4. Να γράψετε ένα σύνθετο ομόρριζο ουσιαστικό ή επίθετο της Νέας Ελληνικής, για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του αρχαίου διδαγμένου κειμένου: **μείξαντες, ἔφη, ἔσωζεν, δέρμασι, τροφήν.**

Μονάδες 10

Γ. Αδίδακτο κείμενο

Το απόσπασμα περιλαμβάνει συμβουλές του Αριαίου και του Αρτάοζου προς τους Έλληνες.

Μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον ἔτυχον ἓν περιπάτῳ ὄντες πρὸ τῶν ὄπλων Πρόξενος καὶ Ξενοφῶν· καὶ προσελθὼν ἄνθρωπός τις ἠρώτησε τοὺς προφύλακας ποῦ ἂν ἴδοι Πρόξενον ἢ Κλέαρχον· Μένωνα δὲ οὐκ ἐζήτηι, καὶ ταῦτα παρ' Αῤιαίου ὧν τοῦ Μένωνος ξένου. ἐπεὶ δὲ Πρόξενος εἶπεν ὅτι αὐτός εἰμι ὃν ζητεῖς, εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τάδε. Ἐπεμψέ με Αῤιαῖος καὶ Αῤτάοζος, πιστοὶ ὄντες Κύρω καὶ ὑμῖν εὖνοι, καὶ κελεύουσι φυλάττεσθαι μὴ ὑμῖν ἐπιθῶνται τῆς νυκτός οἱ βάρβαροι·

ἔστι δὲ στράτευμα πολὺ ἐν τῷ πλησίον παραδείσῳ. καὶ παρὰ τὴν γέφυραν τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ πέμψαι κελεύουσι φυλακὴν, ὡς διανοεῖται αὐτὴν λῦσαι Τισσαφέρνης τῆς νυκτός, ἐὰν δύνηται, ὡς μὴ διαβῆτε ἀλλ' ἐν μέσῳ ἀποληφθῆτε τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς διώρυχος.

Λεξιλόγιο:

εἰμί ἐν περιπάτῳ= κάνω περίπατο

πρὸ τῶν ὄπλων= μπροστά από το στρατόπεδο

προφύλαξ= εμπροσθοφύλακας

ξένος= φίλος

καὶ ταῦτα= μολονότι

εὔνους= φίλος

φυλάττομαι= φυλάγομαι

παράδεισος= κατάφυτη περιοχή

φυλακὴ= φρουρά

λύω= καταστρέφω, διαλύω

ἀπολαμβάνομαι= αποκλείομαι

Γ1. Να γράψετε τη μετάφραση του αποσπάσματος: «Μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον ... βάρβαροι».

Μονάδες 20

Γ2. Ποιες συμβουλές του Αρταίου και του Αρτάοζου μετέφερε στον Πρόξενο ο άνθρωπός τους; (Ἐπεμψέ με Ἀρταῖος καὶ Ἀρτάοζος ... διώρυχος).

Μονάδες 10

Γ3. α) Να γραφούν οι ακόλουθοι τύποι:

τὸ δεῖπνον (δοτική ενικού):

τοὺς προφύλακας (δοτική πληθυντικού):

τῆς νυκτός (ονομαστική πληθυντικού):

εὔνοι (να γραφούν οι δύο άλλοι βαθμοί στο ίδιο γένος, αριθμό, πτώση)

Μονάδες 5

β) Να γραφεί το γ' ενικό όλων των εγκλίσεων του Ενεστώτα στη φωνή που βρίσκονται οι τύποι: ἐζήτει, διανοεῖται.

Μονάδες 5

Γ4. α) Να αναγνωριστούν συντακτικά οι ακόλουθες λέξεις: μετὰ τὸ δεῖπνον, τοῦ ξένου, Κύρῳ, τῆς νυκτός, λῦσαι.

Μονάδες 5

β) Να αναγνωριστούν τα είδη των προτάσεων και ο συντακτικός τους ρόλος: «ποῦ ἂν ἴδοι Πρόξενον ἢ Κλέαρχον», «μὴ ὑμῖν ἐπιθῶνται ... οἱ βάρβαροι», «ὅτι αὐτὸς εἰμί», «ὡς διανοεῖται ... τῆς νυκτός», «ὡς μὴ διαβῆτε».

Μονάδες 5

Καλή επιτυχία!!!